

Perustuslakivaliokunta

Tiistai 12.5.2026 klo 9.00—11.40

Läsnä

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Petri Honkonen kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Arja Juvonen ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Teemu Keskisarja ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Kimmo Kiljunen sd (3 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Mats Löfström r (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Karoliina Partanen kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Ville Skinnari sd (1, 2) (3 osittain)
jäsen Johannes Yrttiaho vas (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 4 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 50/2026 vp

Asiantuntijalausunto HE 50/2026 vp PeV 12.05.2026 professori Sakari Melander Asiantuntijalausunto A 3
Asiantuntijalausunto HE 50/2026 vp PeV 12.05.2026 apulaisprofessori Anu Mutanen Asiantuntijalausunto B 3
Asiantuntijalausunto HE 50/2026 vp PeV 12.05.2026 professori Veli-Pekka Viljanen Asiantuntijalausunto C 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

Pöytäkirja PeVP 49/2026 vp

- lainsäädäntöneuvos Niklas Vainio, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Liisa Leppävirta, oikeusministeriö
- professori Sakari Melander, liite
- apulaisprofessori Anu Mutanen, liite
- professori Veli-Pekka Viljanen, liite

4. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Hallituksen esitys HE 52/2026 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 30/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleen 11 ensimmäiseen virkkeeseen sana ”laajemmin”.

Päätettiin lisätä uusi kappale 17 seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunta on arvioinut vastaanottorahaa koskevaa sääntelyä perustuslain välttämättömästä toimeentuloa ja huolenpitoa koskevan 19 §:n 1 momentin kannalta (PeVL 59/2010 vp, PeVL 25/2024 vp). Sen mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Tällaiseen tukeen kuuluu esimerkiksi terveyden ja elinkyvyn säilyttämisen kannalta välttämättömän ravinnon ja asumisen järjestäminen (HE 309/1993 vp, s. 69/II). Perusoikeusuudistusta koskevan hallituksen esityksen mukaan säännöksen tarkoituksena on turvata ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistaso eli niin sanottu eksistenssiminimi. Säännöksellä on läheinen kytkentä oikeutta elämään koskevaan perustuslain sääntelyyn (HE 309/1993 vp, s. 69/II). Perustuslain 19 §:n 1 momentissa edellytyksenä on, että henkilö ei kykene hankkimaan momentissa tarkoitettua turvaa omalla toiminnallaan taikka saa sitä muista sosiaaliturvajärjestelmistä tai muilta henkilöiltä (HE 309/1993 vp, s. 69/II, ks myös PeVL 52/2025 vp).”

Päätettiin muuttaa kappale 17, josta oli tullut kappale 18, kuulumaan seuraavasti: ”Vastaanottorahaa ei perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan voida sen saajien osalta ymmärtää suoraan perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaiseksi vähimmäistasoksi (PeVL 15/2023 vp, PeVL 25/2024 vp). Tämän vähimmäistason määrittely voi edellyttää yksilöllistä harkintaa, jossa arvioidaan ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistason täyttymistä (PeVL 25/2024 vp). Vastaanottorahan perusosan määrää pienennettäessä valiokunta piti välttämättömänä, että laista kävisi yksiselitteisesti ilmi tuen myöntämisen ja myöntämisen edellytysten oikeusharkintaisuus ja se, että vastaanottolain 19 §:n 1 momentin säännös ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaamisesta ja itsenäisen selviytymisen edistämisestä koskee myös täydentävää vastaanottorahaa (PeVL 25/2024).”

Pöytäkirja PeVP 49/2026 vp

Päätettiin muuttaa kappale 18, josta oli tullut kappale 19, kuulumaan seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunnalla ei ole huomautettava ehdotettuun sääntelyyn, josta käy ilmi valiokunnan edellyttämällä tavoin myöntämisen ja myöntämisen edellytysten oikeusharkintaisuus. Valiokunnan mielestä myöskään sääntelyyn sisältyvä mahdollisuus vastaanottorahan perusosan alentamiseen ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaisen oikeuden kannalta ottaen huomioon, että tuen saajille on perustuslakivaliokunnan mukaan ollut mahdollista asettaa perustuslain estämättä velvoitteita (PeVL 31/1997 vp, s. 4, PeVL 34/2010 vp, s. 2, PeVL 11/2023 vp, kappale 12 ja PeVL 52/2025 vp, kappale 4).”

Päätettiin lisätä uusi kappale 20 seuraavasti: ”Vastaanottolain 19 pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 momentti, jonka mukaan kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan välttämätön toimeentulo voitaisiin turvata maahan tulon jälkeen lyhytaikaisesti vastaanottorahan sijaan hyödykkeillä, jos sisäministeriö olisi päättänyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmiussuunnitelman käyttöönotosta. Kyse olisi laajamittaisen maahantulon tilanteesta tai muusta maahantulon häiriötilanteesta. Ehdotetulla muutoksella mahdollistettaisiin vastaanottorahan myöntämisestä luopuminen lyhytaikaisesti niissä vastaanottokeskuksissa, joissa se ei poikkeuksellisen tilanteen vuoksi olisi mahdollista.”

Päätettiin lisätä uusi kappale 21 seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunta on todennut, että lain 19 §:n 1 momentin sanamuodossa ei oteta kantaa siihen, millä tavoin lainsäätäjän tulisi toteuttaa sen turvaama oikeus lainsäädäntöteknisesti. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi tasamääräisillä tai harkinnanvaraisilla rahamääräisillä etuuksilla, luontaisetuuksilla tai palveluilla taikka niiden yhdistelmällä (PeVL 25/2024 vp, kappale 5, ks myös PeVL 59/2010 vp, s. 3/I). Valiokunta on pitänyt mahdollisena huolehtia kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien toimeentulon turvasta järjestelykeskuksissa lyhytaikaisesti pelkästään hyödykkeinä (ks. PeVL 25/2024 vp, kappale 7, PeVL 59/2010 vp, s. 3, PeVL 18/2001 vp, s. 4/I). Ehdotettua sääntelyä välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon turvaamisesta järjestämällä majoitus ja ateriat sekä myöntämällä hyödykkeitä ja palveluita ei voida pitää perustuslain kannalta ongelmallisena.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritettut toimenpiteet.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojoh-

Pöytäkirja PeVP 49/2026 vp

toportaan johtoesikunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 73/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava ulkoasiainvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritettut toimenpiteet.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 22/2026 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 31/2026 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi A 5

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleen 13 toiseen virkkeeseen sanat ”käsillä olevassa tilanteessa”.

Päätettiin lisätä kappaleen 17 ensimmäiseen virkkeeseen sanat ”käsillä olevassa tilanteessa”.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle rajat ylittävää sähköistä tunnistamista, luottamuspalveluita ja eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevaa EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 17/2026 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 32/2026 vp

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleeseen 26 kaksi uutta virkettä seuraavasti: ”Seuraamusmaksut voivat usein kohdistua myös luonnollisiin henkilöihin. Lisäksi niitä määräävät useat eri viranomaiset.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Pöytäkirja PeVP 49/2026 vp

9. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 13.5.2026 klo 8.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala